

© Видавець Інститут кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України, 15.07.2026

Це – препринт відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.uk>

Автор підтверджує, що даний препринт відповідає всім вимогам Договору приєднання

https://arxiv.nas.gov.ua/public/accession_agreement.html

Анотований науково-технічний звіт за Етап 1

по НДР № 365/1796

«Розроблення дослідного зразка експертної системи підтримки прийняття рішень на основі штучного інтелекту»

Будник Микола^[0000-0002-4020-0213]

Інститут кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України, пр. Академіка Глушкова, 40, Київ, 03187, Україна

budnykmykola@gmail.com

Анотація. Актуальність роботи зумовлена швидким розвитком засобів генеративного штучного інтелекту (ШІ), зокрема великих мовних моделей та їх впровадженням в усі сфери суспільного життя. Одна з потенційних важливих галузей застосування – це медицина та охорона здоров'я, де вирішальне значення має точність та своєчасність діагностики чи лікуванні пацієнтів. Анотований звіт містить короткий опис результатів, отриманих протягом виконання Етапу 1 НДР № 365/1796 співвиконавцем державного замовлення. Розроблене ТЗ містить детальний опис вимог до структурних і функціональних характеристик експертної системи (ЕС), алгоритмів та математичних моделей супроводу пацієнтів та оптимізації їх траєкторій лікування чи реабілітації. Зокрема, висвітлені підстави для створення, мета та джерела розробки, завдання, які вирішує ЕС. Відібрано перелік нормативно-технічних документів, які регулюють вимоги до розробки. Сформульовано основні вимоги до ЕС, у тому числі вимоги до складу, вимоги до призначення, медичні вимоги, вимоги до якості та відповідального застосування ШІ.

Ключові слова: великі мовні моделі, штучний інтелект, технічне завдання, експертна система, телемедицина, теледіагностика.

1 Підстава для проведення робіт

Договір № ДЗ/164-2025 від 12 лютого 2025 р. на виконання науково-технічної роботи за державним замовленням між Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського МОЗУ та МОН України «Розроблення персоналізованої теледіагностичної платформи із штучним інтелектом для лікаря та пацієнта» (замовник – Міністерство охорони здоров'я України).

2 Назва Договору

Договір на виконання НДР між Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського МОЗ України та Інститутом кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України № 365/1796 від 28.05.2025 року (№ держреєстрації 0125U003665).

3 Назва та тривалість Етапу 1

Розроблення технічного завдання на дослідний зразок експертної системи підтримки прийняття рішень на основі штучного інтелекту (травень-червень 2025 року).

4 Завдання на Етап 1

Розробити технічне завдання (ТЗ) на розродлення дослідного зразка експертної системи (далі – ЕС) на основі штучного інтелекту (далі – ШІ), яка забезпечить персоналізовану теледіагностичну платформу засобами для супроводу, прогнозування та попередження прояву можливих ускладнень, зокрема для реабілітації постраждалих з травмами та порушеннями функції різних систем організму, спричинених військовими діями.

5 Основні одержані результати

Інститут кібернетики залучався до виконання робіт як співвиконавець через процедуру тендерних закупівель через систему державних закупівель ПРОЗОРО. Замовник оголосив тендер за кодом ДК 021:2015 -73120000-9 Послуги у сфері експериментальних розробок на 2025-2026 роки. Інститут кібернетики НАНУ підготував відповідний пакет документів та виграв тендер на зазначену послугу.

За звітний період сформовано колектив виконавців, погоджено із замовником основні вимоги до виконання робіт, функціоналу та характеристик ЕС. В результаті підготовлено ТЗ на 22 сторінках, затверджене заступником директора Інституту та погоджене науковим керівником Договору між МОН України та Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я.Горбачевського МОЗ України на виконання науково-технічної роботи за державним замовленням № ДЗ/164-2025 від 12 лютого 2025 р. професором Дмитром Вакуленком, завідувачем кафедри медичної інформатики. (№ держреєстрації 0125U001036 від 13.02.2025 року).

Розроблене ТЗ містить детальний опис вимог до структурних і функціональних характеристик ЕС, алгоритмів та математичних моделей супроводу пацієнтів та оптимізації їх траєкторій лікування чи реабілітації. Зокрема, висвітлені підстави для створення розробки, мета розробки, джерела розробки, проблеми, які вирішує розробка. Відібрано перелік основних нормативно-технічних документів, які регулюють вимоги до розробки. Сформульовано основні вимоги до ЕС, у тому числі вимоги до складу, вимоги до призначення, медичні вимоги, вимоги до якості та відповідального застосування ШІ. Етапи розробки та їх строки реалізації встановлені відповідно до термінів виконання зазначеного Договору № 365/1796 від 28.05.2025 року.

Встановлені специфічні вимоги до алгоритмів супроводу пацієнтів, зокрема вимоги до алгоритмів побудови пацієнто-центричних реабілітаційних програм, вимоги до алгоритмів підтримки прийняття рішень при прогнозуванні стану пацієнта за допомогою LASSO регресії, вимоги до алгоритмів ЕКГ діагностики, вимоги до засобів оцінки рухомості суглобів, вимоги до аналізу тепловізійних зображень пацієнта.

Суттєвим аспектом ТЗ є наявність вимог до персонального помічника на основі ШІ, які включають постановку мети і завдання, функціональні та нефункціональні вимоги, технологічні аспекти, етапи реалізації, а також вимоги до документації. Наприкінці визначені переваги розробки з точки зору телемедицини та ШІ.

6 Назва та вид створеної науково-технічної продукції

ТЗ на дослідний зразок ЕС підтримки прийняття рішень на основі ШІ, яке включає алгоритми персоналізованого супроводу пацієнта для лікарів первинної (сімейної), спеціалізованої та реабілітаційної медицини, вимоги до персонального помічника пацієнта. Вид науково-технічної продукції – методичні документи.

7 Оцінка рівня дослідження

Дослідження в даному напрямку є пріоритетними і відбуваються в рамках реалізації Договору між МОН України та Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського МОЗ України на виконання науково-технічної роботи за державним замовленням на науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію «Розроблення персоналізованої теледіагностичної платформи із штучним інтелектом для лікаря та пацієнта» від 12.02.2025 року № ДЗ/164-2025.

Основною перевагою розробки є поєднання методів штучного інтелекту з математичними моделями процесів діагностики, лікування та реабілітації, що забезпечує прийняття обґрунтованих діагностичних висновків та планування лікування пацієнта.

8 Характеристика наукової та практичної значущості

Практична цінність результатів проєкту полягає у забезпеченні теледіагностичної платформи, яка розробляється Замовником - Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського, розрахунковими сервісами та засобами ШІ.

Впровадження розрахункових сервісів для діагностики у телемедичних системах відкриває широкі можливості для надання високоякісних консультацій, допомоги у клінічній практиці, реабілітації після травм, а також при навчанні студентів медичного профілю. Використання розрахункових сервісів підвищує рівень автоматизації й точності в опрацюванні діагностичних медичних даних, створенню і накопиченню їх відповідних масивів, що сприяє оптимізації лікувального процесу та підвищує точність діагностики.

Впровадження великих мовних моделей (ВММ) у ШІ помічник відкриває широкі можливості для надання високоякісних консультацій, допомоги у клінічній практиці та навчанні. Використання ВММ підвищує рівень автоматизації й точності в опрацюванні

великих масивів різномірних медичних даних, що сприяє полегшенню роботи медичних фахівців та покращує обслуговування пацієнтів.

9 Використання результатів (галузь, потенційні споживачі)

Галузь використання - охорона здоров'я. Результати виконання Етапу 1 є основою для розгортання робіт за Етапом 2, який планується виконати протягом липня-грудня 2025 року. Застосування ШІ сприятиме підвищенню якості медичних послуг, допомагаючи лікарям швидше приймати зважені рішення, а також надасть пацієнтам доступ до верифікованих і зрозумілих рекомендацій. Потенційні споживачі – медичні заклади всіх ланок медицини (сімейної, вторинної та реабілітаційної).

Список посилань

1. Петренко, М. Г., Малахов, К. С. Методологія і практика конвергенції міждисциплінарних знань у сфері цифрової охорони здоров'я. Інформаційні технології та системи, 20253, № 3, С. 76–96. <https://doi.org/10.15407/intechsys.2025.03.076>.
2. Будник М.М., Палагін О.В., Стецюк П.І., Чайковський І.А., Каверинський В.В., Стовба В.О., Хом'як О.М., Малахов К.С., Нікітюк Д.В. Технічне завдання на дослідний зразок експертної системи підтримки прийняття рішень на основі штучного інтелекту. 2026, 15 с. Подано в Архів препринтів НАН України, <https://arxiv.nas.gov.ua/>

Annotated scientific and technical report for Stage 1 under Research and Development Project No. 365/1796 "Development of prototype of expert decision support system based on artificial intelligence"

Mykola BUDNYK ^[0000-0002-4020-0213]

V.M. Glushkov Institute of Cybernetics, NAS of Ukraine, 40, Academician Glushkov Ave., Kyiv, 03187, Ukraine

budnykmykola@gmail.com

Abstract. The relevance of the work is due to the rapid development of generative artificial intelligence (AI), in particular large language models and their implementation in all spheres of public life. One of the potentially important areas of application is medicine and healthcare, where the accuracy and timeliness of patient diagnosis or treatment is of crucial importance. The annotated report contains a brief description of the results obtained during Stage 1 of the implementation of R&D No. 365/176 by the co-executor of the state order. The developed TR contains a detailed description of the requirements for the structural and functional characteristics of the expert system (ES), algorithms and mathematical models for supporting patients and optimizing their treatment or rehabilitation trajectories. In particular, the reasons for the creation, the purpose and sources of development, the tasks that the ES solves are highlighted. A list of regulatory and technical documents that regulate the requirements for development is selected. The main requirements for the ES are formulated, including requirements for composition, requirements for purpose, medical requirements, requirements for quality and responsible use of AI.

Keywords: large language models, artificial intelligence, technical specifications, expert system, telemedicine, teleradiology.